

Västra Götalandsregionens Prehospitala Utvecklingscentrum

Innehåll

Västra Götalandsregionens Prehospitala Utvecklingscentrum	3
Detta är vårt mål	5
Vårdverksamheten	5
Forskningens betydelse	5
Ny kunskap kommer till nytta	7
Vi står bakom	7
Så arbetar vi	7
Exempel på forskningsområden	9

Västra Götalandsregionens Prehospitala Utvecklingscentrum

Inom Västra Götalandsregionen bedrivs en framgångsrik forskning och utveckling inom den prehospitala vården. Detta har skapat en god vårdutveckling. Patienter, som är i akut behov av vård, får i ett tidigt skede en mer träffsäker bedömning och behandling tack vare att den personal som möter patienten har fått ökad kunskap och tillgång till mer avancerad teknik.

Nu driver vi utvecklingsarbetet vidare genom att bilda Västra Götalandsregionens Prehospitala Utvecklingscentrum. Med denna satsning vill vi ytterligare stärka vår förmåga att skapa en patientfokuserad och effektiv vård. Vår forskning är behovsbaserad och centrat knyter ihop ett antal kvalificerade resurser som finns inom sjukvård, universitet och högskolor samt inom industrin. Vi bildar olika projektgrupper med hjälp av dessa resurser beroende på vilka frågor som blir föremål för forskning och utveckling.

Institutionen för vårdvetenskap vid Högskolan i Borås står som värd för Västra Götalandsregionens Prehospitala Utvecklingscentrum.

Detta är vårt mål

Målet med Västra Götalandsregionens Prehospitala Utvecklingscentrum är att vidareutveckla en kvalificerad vård utanför sjukhusen där flera professioner samverkar i vårdteam runt patienten. Den moderna prehospitala vården ska bidra till att fler patienter överlever, att vårdresultaten blir bättre och att livskvaliteten ökar. Det övergripande målet är att främja ett gott liv för människorna i regionen.

Västsverige vill gå i spetsen för forskning och utveckling inom detta område. Invånarna ska få en vård utanför sjukhusen som blir säkrare, tryggare och mer tillgänglig.

Vårdverksamheten

Prehospital vård kan, förutom ambulanssjukvård, även omfatta annan vård som utförs utanför sjukhus. Det kan till exempel vara i hemmet eller på en vårdcentral. Även arbetet vid en larmcentral och sjukvårdsrådgivning ingår i den prehospitala vården. Den prehospitala vården utgör en viktig del i den geriatriska vårdkedjan och i vårdkedjor för bland annat stroke, hjärtinfarkt och höftfrakturer.

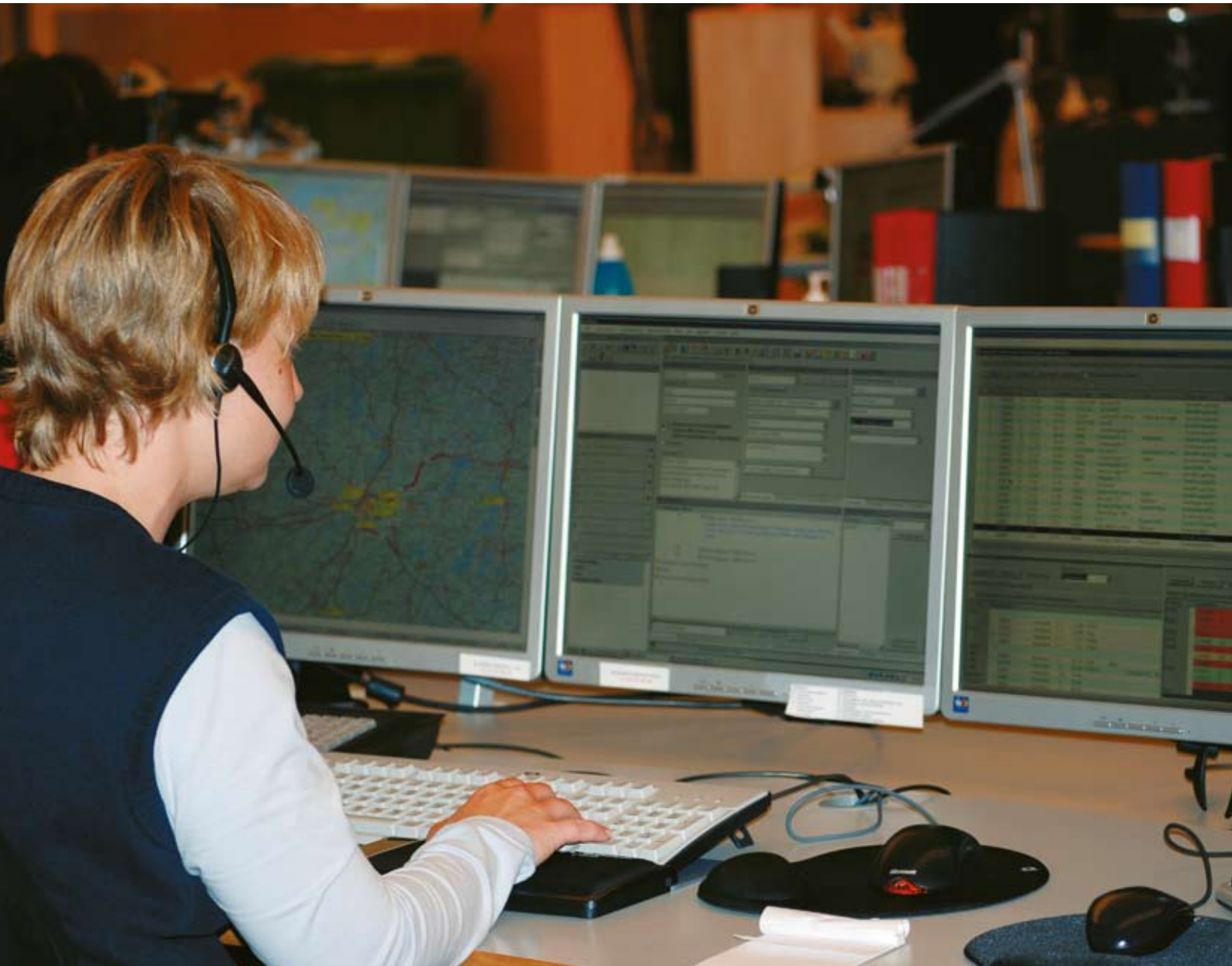
Ambulanssjukvård är specialiserad hälso- och sjukvård som börjar när ambulanspersonalen tar emot uppdraget från larmcentralen och fortsätter ända tills patienten lämnas över till nästa led i vårdkedjan. Ambulanser har kvalificerad medicinteknisk utrustning och kan bland annat överföra EKG till sjukhusen. Ambulansen är bemannad med specialistutbildade ambulanssjuksköterskor, sjuksköterskor och ambulanssjukvårdare.

Alla samtal till 112 i Västra Götalandsregionen går till larmcentralen. Det är sjuksköterskor och larmoperatörer som intervjuar och prioriterar.

Beroende på patientens behov och var patienten befinner sig, väljer larmcentralen vilket fordon som ska användas för ambulanstransporten.

Forskningens betydelse

Genom ökad samverkan mellan vårdverksamhet och forskning ska den prehospitala vården utvecklas. Strävan är mot en allt mer evidensbaserad vård för att öka patientsäkerheten och patientnyttan. Forskningsfältet är multidisciplinärt och rymmer vårdvetenskap, medicinsk vetenskap, beteendevetenskap, pedagogik och telemedicin. Dessutom krävs kunskaper i samverkan, logistik, ergonomi och uttryckningskörning.

Ny kunskap kommer till nytta

Det finns bra metoder och verktyg kopplade till de flesta forsknings- eller utvecklingsprojekt. Men det finns behov av bättre och stabilare beslutsunderlag både för beställare och externa finansiärer. Det finns också ett växande behov från beställare och verksamheter att kunna ta till sig och införa resultaten av projekten. Därför har vi tagit fram en modell (figur 1) som syftar till att leda ny kunskap till nytta för patienten.

Modellen består av fem faser, beställning, finansiering, forskning, utveckling och införande, vilka systematiskt behandlas i ett antal aktiviteter. Modellen lägger särskild tyngd på att förbättra kvaliteten på beslutsunderlag från beställare och externa finansiärer. Dessutom innebär modellen att det finns en dedikerad mottagare i verksamheten på landstings-/regionnivå, för att säkerställa att tillförda medel leder till nytta.

Figur 1. Forskningsprocessen utökas med initierings- och överlämningsfaserna.

Modellen ger en process för forskning och utveckling som också lägger stor vikt vid initierings- och överlämningsfaserna av själva projektet. Den ger en ökad trygghet åt den som satsar pengar i ett forskningsprojekt eller den som vill införa en ny vårdåtgärd/behandlingsmetod.

Vi står bakom

Ett antal intressenter som arbetar med ambulanssjukvård och övrig prehospital vård ingår i nätverket för Västra Götalandsregionens Prehospitala Utvecklingscentrum: Kunskapscentrum PreHospiten/Högskolan i Borås, Prehospital och Katastrofmedicinskt Centrum i Västra Götalandsregionen, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Sahlgrenska Akademin, Falck Ambulans AB, Regionala Rådet för Prehospital Akutsjukvård, Primärvården, Kommunal vård och omsorg, Chalmers Tekniska Högskola, Ortivus AB och Regional utveckling inom Västra Götalandsregionen.

Centrat leds av en styrgrupp där intressenterna är representerade. Västra Götalandsregionen har ordförandeskapet.

Så arbetar vi

- Centrat arbetar nätverksorienterat och fungerar som ett nav med olika intressenter kopplade till sig. De olika intressenterna samarbetar i nätverk och knyter till sig olika offentliga och privata verksamheter inom området.
- Den forskning och utveckling som görs vid centrat ska komma till nytta inom ambulanssjukvård, vid sjukvårdsrådgivning, larmcentral eller på annat håll inom den prehospitala vården.
- På webbplatsen, www.vgregion.se/PUC framgår vilka forsknings- och utvecklingsprojekt som bedrivs inom Västra Götalandsregionen.

Exempel på forskningsområden

Forskning och utveckling pågår främst inom fyra övergripande vårdområden:

- **Nya behandlingsmetoder**

Nya behandlingsmetoder i det tidiga vårdskedet studeras med målet att öka överlevnad och livskvalitet på kort och lång sikt.

- **Vårdsamverkan kring ambulanspatienten**

En förändrad hälso- och sjukvård med begränsat antal vårdplatser har lett till ett ökat behov av samverkan. Målet är att snabbt erbjuda patienten rätt vårdnivå i förhållande till hennes/hans vårdbehov. I samförstånd med patient och närstående erbjuds vård på hämtplats eller vid den vårdinrättning som bäst tillgodoser patientens vårdbehov. Olika ”vård-på-plats-projekt” blir möjliga genom aktiv samverkan mellan ambulanssjukvård, sjukvårdsrådgivning, kommun, primärvård och region.

- **Bedömning och beslutsstöd i den prehospitala vårdkedjan**

Träffsäkerheten i den prehospitala bedömningen kan förbättras genom att personalen använder bästa möjliga vetenskapliga stöd för sin bedömning. Målet är att utveckla och utvärdera datorbaserade beslutsstöd inom larmcentral och ambulanssjukvård för aktuella patientgrupper.

- **Optimala vårdkedjor**

Det prehospitala omhändertagandet spelar en stor roll för att patienten snabbt ska bli omhändertagen på rätt vårdenheter. I samband med vissa sjukdomar kan fördröjningar till specialistvård bli avgörande för patientens framtida hälsa och välbefinnande, i vissa fall kan det vara livsavgörande. Patienter med akut bröstsmärta, höftfrakturer och stroke samt multisjuka äldre patienter är aktuella grupper.

Exempel på forskningsprojekt:

- **Att värdera ambulansbehov – ett kliniskt dilemma**

Inom hälso- och sjukvården utvecklas hela tiden kunskap och teknik, samtidigt som resurserna är begränsade. Det gör att diskussionen om prioriteringar och sjukvårdens nyttjande är i fokus. I detta forskningsprojekt undersöks om prioriteringar inom ambulanssjukvård leder till ändamålsenligt vårdutnyttjande.

- **Hjärnvägen – ett snabbspår från ambulans till stroke-enhet**

I en pilotstudie kartläggs möjligheten att lägga in patienter med misstänkt stroke direkt på strokeavdelning - utan att passera akuten - för att kunna sätta in tidig behandling och påbörja rehabilitering. En mera omfattande studie i hela Västra Götalandsregionen planeras. Målet är att definiera svaga länkar i vårdkedjan, från det att patienten får symtom till definitiv diagnos och behandling. Syftet med Hjärnvägen är att effektivisera och korta vårdkedjan för att ytterst höja patientens livskvalitet och minska mortaliteten. Bara i Göteborg vårdas årligen cirka 3 000 patienter i ambulans med misstänkt stroke.

- **Förbättrad prioritering vid akut bröstsmärta med datorbaserat beslutsstöd**

Patienter med akut bröstsmärta är en stor och svårbedömd patientgrupp, men datorbaserade system för beslutsstöd kan vara till värdefull hjälp för att prioritera rätt. Projektets syfte är att skapa och utvärdera ett system som i framtiden kan hjälpa till att öka träffsäkerheten i larmcentralens bedömning av telefonsamtal och ambulanspersonalens bedömning av patienten på hämtplats. Projektet ska också förbättra vårdkvalitet och patientsäkerhet. Första studien omfattar 12 000 patienter som ringer SOS Alarm på grund av akuta bröstsmärtor.

Lindra och behandla bröstsmärta och ångest

Världens största smärtlindringsstudie av patienter med akuta bröstsmärtor, kallad Lindra, genomförs i Västra Götalandsregionen och Halmstad. Studien belyser olika sätt att lindra smärta och ångest vid akuta bröstsmärtor. Totalt ska 1 800 patienter ingå. Syftet är att öka ambulanssjuksköterskors möjlighet att bedöma, lindra och behandla bröstsmärta och ångest. I det tvärvetenskapliga forskningsprojektet kombineras vårdvetenskap och medicinsk vetenskap. Nya och gamla sätt att bemöta de drabbade och olika läkemedel utvärderas.

Lika vård för patienter med akut bröstsmärta

Mot bakgrund av att vissa patientgrupper – till exempel kvinnor med akuta bröstsmärtor – får sämre vård, genomförs ett samarbetsprojekt mellan hälso- och sjukvården i Göteborg och Chalmers Tekniska Högskola. Syftet är att minska skillnader i tidsfördröjningar till diagnos och behandling mellan olika patientgrupper. Totalt involveras 3 000 patienter med akuta bröstsmärtor.

Etiska problem vid hjärtstopp och död utanför sjukhus

Hur kan ambulanssjukvården bli bättre på att vårda personer med hjärtstopp och ta hand om deras närstående? I detta vård-etiska forskningsprojekt beskrivs etiska aspekter och problem när personer drabbas av hjärtstopp ute i samhället. Målet är att ge ambulanspersonal underlag för bättre underbyggda etiska bedömningar och beslut vid hjärtstopp.

Fakta om Västra Götalandsregionen

- 1,6 miljoner invånare (17 % av Sveriges befolkning)
- Största kommunerna är Göteborg, Borås, Mölndal, Trollhättan och Uddevalla
- Larmcentral i Göteborg
- Sjukvårdsrådgivningen 1177
- 80 ambulanser, 1 helikopter, 1 ambulansbåt, 800 ambulanspersonal och 160 000 uppdrag/år
- 205 vårdcentraler, varav 64 nya inom VG Primärvård
- 17 sjukhus (varav ett universitetssjukhus)

www.vgregion.se/PUC